

Aleg. 12.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie poruszonej przez P. Ministra Sprawiedliwości prośby gminy Świdnik o przydzielenie jej tak do sądu powiatowego jak też i do Starostwa w Turce.

Wysoki Sejmie!

P. Minister Sprawiedliwości w piśmie z dnia 21. stycznia 1881 r. L. 841 odniósł się do Wydziału krajowego, udzielając mu wraz z aktami wniesioną przez gminę Świdnik do Izby posłów Rady państwa petycję, w której ta gmina domaga się, ażeby z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i z obrębu starostwa Drohobyckiego wyłączoną, tudzież do okręgu tak sądu powiatowego jak też i starostwa w Turce przydzieloną została. Zawezwał oraz P. Minister Wydział krajowy, ażeby w powyższej mierze zasięgnął opinii Wys. Sejmu i zawiadomił o niej Ministerstwo Sprawiedliwości obok zwrotu udzielonych aktów.

Te ostatnie zaś akta wykazują, iż sąd powiatowy w Podbużu i Wyższy c. k. Sąd krajowy we Lwowie przemawiają za odrzuceniem prośby gminy Świdnik (a to zdaniem Wydziału krajowego) w sposób zupełnie nieuzasadniony, zwłaszcza iż c. k. Prezydium sądu obwodowego w Samborze, dalej c. k. Starostwo niemniej też sąd powiatowy w Turce, równie też c. k. Starostwo w Drohobyczu, a wreszcie i c. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie oświadczyły się za uwzględnieniem petycji gminy Świdnik, a to z tych powodów, iż gminę Świdnik łączą wszelkie stosunki handlowe i przemysłowe z Turką, od której Świdnik oddalony jest tylko o 25 kilometrów drogi, a ścieżkami pieszemi jest jeszcze krótsza i dogodniejsza komunikacja, tak że drogę tę odbywają zazwyczaj jednego dnia tam i napowrót. Zupełnie inaczej przedstawia się rzecz z Drohobyczem, z którym to miastem aż do roku 1878 mieszkańcy Świdnika nie mieli żadnych stosunków i rzadko tam bywali, albowiem ze Świdnika do Drohobycza wiedzie nader mozolna, górzysta i prawie niedostępna droga w długości 43 kilometrów, której przebycie tam i napowrót co najmniej trzech dni czasu wymaga. Otóż od końca roku 1878 zmuszeni są mieszkańcy Świdnika udawać się do Drohobycza, ale tylko w celu załatwienia swoich urzędowych interesów w Starostwie i w urzędzie podatkowym, wszystkie inne zaś ekonomiczne, handlowe i przemysłowe interesa swoje załatwiają także i dotąd wyłącznie tylko w Turce, gdyż tam mają najbliżej i najdogodniej.

Gmina Świdnik jeszcze dnia 23 marca 1879 r. L. 11.781 wносиła prośby do Wydziału krajowego, domagając się usilnie przyłączenia jej napowrót do Starostwa w Turce i w tym celu upraszała oraz o przydzielenie jej do sądu powiatowego w Turce i wyłączenie jej z okręgu sądu powiatowego w Podbużu.

Gdy zaś na zgromadzeniu Wys. Sejmu z r. 1878 dnia 2. października L. 499 s. wpłynęła petycja gmin Uroż, Łopuszna, Podmanasterek, Manasterzec wielki, Winniki i Łukawica, upraszająca również o wyłączenie tych miejscowości z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i o przydzielenie do sądu powiatowego w Samborze, tudzież gdy Sejmowa Komisya prawnicza uchwałą swą z dnia 15. października 1878 L. 499 s. zaproponowała Wys. Sejmowi zupełne przychylenie się do tej ostatniej petycji, a sprawa ta z powodu zamknięcia rozpraw sejmowych z roku 1878 nie przysłała już pod obrady W. Izby w r. 1878; prócz tego zaś gdy Wydział powiatowy w Staremmieście upraszał nas d. 5. października 1878 L. 49.261 o wyłączenie gminy Zdziannej z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i o przyłączenie jej do sądu powiatowego w Staremmieście, a w tym celu dnia 19. stycznia 1879 L. 2726 przedłożył nam uchwałę rady gminnej w Zdziannej z usilną i takąż samą prośbą tej ostatniej gminy,

przedstawił Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z dnia 2. maja 1879 L. 2726 Wysokiemu Sejmowi wnioski następujące:

1) iż gminę Zdziannę vel Zdiannę należy wyłączyć z obrębu Starostwa Drohobyckiego a przydzielić ją do sądu powiatowego w Staremmieście i do tamtejszego starostwa;

2) iż gminę Świdnik, tudzież w myśl uchwały sejmowej z dnia 29. maja 1875 także i miejscowość Łastówkę należy wydzielić z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i wyłączyć ze Starostwa Drohobyckiego, a przyłączyć do okręgu sądu powiatowego w Turce i do Starostwa Turczańskiego;

3) iż miejscowości: Łopuszna, Manasterzec wielki, Łukawica tudzież Winniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze starostwa Drohobyckiego, a przydzielić je do sądu powiatowego deleg.-miejskiego w Samborze i do Starostwa Samborskiego; miejscowości zaś Uroż i Podmanasterek mają pozostać i nadal przy starostwie Drohobyckiem i przy sądzie powiatowym w Podbużu;

4) iż siedzibę sądu powiatowego w Podbużu należy przenieść z Podbuża do Borysławia.

Ten ostatni punkt czwarty zakwestyonował sam Wydział krajowy i w tym właśnie celu przedłożył Wys. Sejmowi dodatkowo, a to dnia 11. Czerwca 1880 L. 25.103 stanowczą opozycję c. k. wyższego sądu krajowego we Lwowie, oświadczającą się przeciwko przeniesieniu siedziby sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia.

Dalszy przebieg tej sprawy odbył się w sposób poniżej wyłuszczonej:

Sejmowa Komisya Prawnicza w uchwale swej z dnia 10. lipca 1880 L. 1058 zaproponowała Wysokiemu Sejmowi wnioski następujące:

a) iż nie należy przenosić siedziby sądu powiatowego z Podbuża do Borysławia;

b) że miejscowość Zdziannę vel Zdiannę należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić do sądu powiatowego w Staremmieście i do Starostwa Staromiejskiego;

c) że miejscowości Świdnik tudzież Łastówkę należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić takowe do okręgu tak sądu powiatowego jak też i Starostwa w Turce;

d) że miejscowości Łopuszna, Uroż, Manasterzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić je do okręgu sądu powiatowego deleg.-miejskiego w Samborze i do Starostwa Samborskiego;

e) że miejscowość Podmanasterek ma nadal pozostać w okręgu sądu powiatowego w Podbużu i w obrębie Starostwa Drohobyckiego.

Powyzsze sprawozdanie Sejmowej Komisji prawniczej z dnia 10. lipca 1880 r. L. 1058 nie było już przedmiotem rozpraw sejmowych w roku 1880 z powodu wczesnego zamknięcia sesji sejmowej z r. 1880.

Wobec tego położenia rzeczy Wydział krajowy dnia 14. stycznia 1881 r. L. 36.161 powziął ze swej strony formalną uchwałę, iż nie trzeba przenosić siedziby sądu powiatowego

z Podbuża do Borysławia, lecz należy zatrzymać i nadal rzeczoną siedzibę sądu powiatowego w Podbużu.

Wreszcie postanowił Wydział krajowy, iż zgodzi się zupełnie z dwukrotną uchwałą Sejmowej Komisji prawniczej z dnia 2. października 1878 r. L. 499 s. i z dnia 10. lipca 1880 r. L. 1058 s., która była powziętą w ten sposób, iż miejscowość Uroż należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu i z obrębu Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić ją do okręgu sądu powiatowego deleg.-miejskiego w Samborze i do Starostwa Samborskiego, a mianowicie z tych powodów:

iż Uroż łączy wszelkie stosunki handlowe, przemysłowe i ekonomiczne ze Samborem; tak obszar dworski jak i gmina w Urożu domagają się wspólnie najusilniej przyłączenia do Sambora i nie ma żadnego powodu odmawiać tym słusznym a w ciągu lat czterech ciągle i bezustannie ponawianym prośbom.

Wydział krajowy postanowił zatem przedłożyć Wys. Sejmowi wnioski zeszłorocznej Komisji prawniczej z dnia 10. lipca 1880 r. L. 1051 jako swoje wnioski, a dodaje przytem, iż nie ma obecnie żadnej obawy zwinięcia sądu powiatowego w Podbużu, gdyż wszystkie władze rządowe obstają przy dalszem utrzymaniu sądu powiatowego w Podbużu, a wyniki najświeższej konskrypcji ludności z r. 1881 wykazują znaczny przyrost ludności.

W szczególności zaś miejscowości do obecnego okręgu sądu powiatowego w Podbużu należące obejmują w sobie tak w gminach jak i obszarach dworskich łączne zaludnienie 15.997 dusz, a to według zestawienia następującego:

1. Podbuż	z ludnością	1.535	dusz
2. Podmanasterek	"	254	"
3. Załokiec	"	909	"
4. Stronna	"	1.241	"
5. Smolna	"	744	"
6. Bystrzyca	"	564	"
7. Opaka	"	1.388	"
8. Dołche i Łokieć	"	1.442	"
9. Rybnik	"	622	"
10. Majdan	"	475	"
11. Kropiwnik nowy	"	1.181	"
12. Kropiwnik stary	"	989	"

czyli łącznie razem 11.344 dusz

Miejscowości zaś z obecnego okręgu sądu powiatowego w Podbużu wyłączyć się mające obejmują w sobie następujące zaludnienie:

a) Zdzianna	z ludnością	237	dusz
b) Świdnik	"	399	"
c) Łastówka	"	1.095	"
d) Łopuszna	"	360	"
e) Manasterzec wielki	"	582	"
f) Łukawica	"	252	"
g) Winniki	"	671	"
h) Uroż	"	1.057	"

czyli razem 4.653 dusz

Wydział krajowy stawia przeto wnioski następujące:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem oświadcza c. k. Rządowi w myśl §. 2. ustawy państwowej z 11. czerwca 1868 Nr. 59 D. P. P. swe zdanie

1. iż gminę Świdnik tudzież i miejscowość Łastówkę należy wydzielić z okręgu sądu powiatowego w Podbużu tudzież i ze Starostwa Drohobyckiego, a przyłączyć do okręgu tak sądu powiatowego jak też i Starostwa w Turce;
2. że miejscowość Zdzianę czyli Zdianę należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu, tudzież i ze Starostwa Drohobyckiego, a przydzielić do okręgu tak sądu powiatowego jak też i starostwa w Staremmieście;
3. że miejscowości Łopuszna, Uroż, Manasterzec wielki, Łukawica i Winniki należy wyłączyć z okręgu sądu powiatowego w Podbużu, tudzież i z obrębu Starostwa w Drohobyczu, a przydzielić do okręgu tak sądu powiatowego deleg.-miejskiego jak też Starostwa w Samborze;
4. iż miejscowość Podmanasterek pozostać ma i nadal przy okręgu sądu powiatowego w Podbużu i przy Starostwie w Drohobyczu;
5. iż siedziba Podbuzkiego c. k. sądu powiatowego ma być i nadal zatrzymaną w Podbużu.

Z Rady Wydziału krajowego królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem.

Lwów dnia 27. maja 1881.

Marszałek krajowy

Dr. Mikołaj Zyblikiewicz.

Sprawozdawca

Waleryan Podlewski

członek Wydziału krajowego.